

Za redakcją odpowiedzialny
Stanisław Bronkowski w Poznaniu.

Administracja, Ekspedycja i Biuro Redakcji przy
Wilhelmowskim placu pod Nr. 15.

Dziennik Poznański
wydaje się codziennie z wyjątkiem niedziel i dni
poświętych.

Cena ogłoszeń (inzeratów):
— wiersz drobny 15 fen. — Reklamy od wiersza
— (drobny) 30 fen. (incl. tłumaczenia).

Listy
Redakcji, Administracji i Ekspedycji winny być
frankowane.

DZIENNIK POZNAŃSKI

Przedpłata kwartalna
wynosi w Poznaniu 7 marek 50 fen., w Państwie nie-
mieckim i w Austrii 9 marek 15 fen., w Belgii, Wio-
szech, Szwajcarii, Serbii, Ameryce, w Danii, Francji,
Anglii i Szwecji 12 marek.

Przedpłata i ogłoszenia
przyjmują się w Ekspedycji: przedpłata przyjmują
w monarchii pruskiej oraz w państwach do związku
pocztowego niemiecko-austriackiego należących urzędy
pocztowe. W innych krajach zaś tylko nasza agencja
za pośrednictwem (zobacz nader) może także
przesłać ogłoszenia do Eksp. Dziennika Poznańskiego.

Rękopisma
nadsyłane Redakcji nie zwracają się i nie są one
zwrotne.

Agencje Dziennika Poznańskiego:

W Paryżu Librairie du Luxembourg, Rue de Tournon No. 16, pułkownik Raczkowski, Rue de Faubourg Poissonnière 33. — Ogłoszenia dla Dziennika przyjmują w Paryżu wyłącznie p. Adam, Carrefour de la Croix Rouge 2. —
W Hamburgu, Frankfurcie nad Menem, Berlinie, Lipsku, Wiedniu i Bazylei: Haasenstien & Vogler. — W Berlinie Rudolf Mosse, Jerusalemstrasse 48. A. Retemeyer, Internationale Annoncen-Expedition. „Invalidendank“ Behren-
strasse 24 i Central-Annoncen-Bureau der Deutschen Zeitungen, Mohrenstrasse 45. — W Bremie E. Schlotte. — W Frankfurcie nad Menem Daube & Comp. — W Wroclawiu Daube, Haasenstien & Vogler i Mosse. — W Plesze-
wie: L. Zboralski.

POZNAŃ, 9 sierpnia.

Jak to dobrze a nawet zbawiennie, że polityka ks. Bismarcka do niczego się nie zobowiązała, ale że sobie zachowała swobodę działania; los bowiem rzeczy ludzkich jest zmienny a co dopiero los wypadków wojennych! Otóż z takimi spotykamy się głosami w prasie berlińskiej w obec niepomyślnych dla oręża rosyjskiego wiadomości i w obec zjazdu cesarza Wilhelma i Franciszka Józefa. A jakże odmiennie powyższe uwagi od zapamiętanych umysłów odwoływaniem się na trójcesarskie przymierze, na interes, jaki mają Niemcy w popieraniu polityki rosyjskiej. To też nie szczędzono niczego mimo zaprzeczeń, że kwestja wschodnia wcale Niemcy nie obchodzi, ażeby jednocześnie tę samą sprawę zawikłać i nadać jej jak najszersze rozmiary. Dość wspomnieć, że wpływ niemiecki wszelkimi siłami starał się rozdmuchać, podżegać Rosję. Kiedy na konferencji carogrodzkiej wszyscy reprezentanci w interesie pokoju europejskiego nakłaniali Portę do ustępstw, pełnomocnik Niemiec, baron Werther, wyraźnie wikał sprawę a prasa podnosiła, że wojna nieunikniona, że potrawa długo, że angażowany honor Rosji. Kiedy agenci wszystkich prawie mocarstw w Białogrodzie napominali rząd serbski, aby nie rozpoczynał wojny, która tak straszliwie wyściełała do księstwo słowiańskie, jenerał konsul niemiecki, hr. Bray, jak najgorliwiej popierał stronniwo wojenną. Kiedy wreszcie cała prasa europejska stanowiąca ganiła opór Turcji, kiedy bezprześcennie wykazywała potrzebę konferencji, potrzebę układów między Rosją a Portą, odpowiadano na to ze strony prasy berlińskiej, że dzienniki zagraniczne, angielskie i francuskie, lekceważą moralne powody, które nie pozwalają Rosji zatrzymać się w połowie a Nordd. Allg. Ztg. oświadczają wyraźnie, że niepodobieństwem jest, ażeby Rosja mogła utrzymać pokój. Innymi słowy podżegała z jednej strony prasa berlińska do wojny a z drugiej zapewniała, iż najpewniejszą rekwizycją utrzymania pokoju jest trójcesarskie przymierze, którego nie zachwiał nie zdoła. Zdawało się wówczas, iż w astocie tak mają się rzeczy, jak pisały dzienniki berlińskie, że Niemcy „durch Dick und Dünn“ pójdą z Rosją, a tymczasem słyszmy dzisiaj pochwalne głosy o zastrzeżonej sobie swobodzie działania i spotykamy się z frazesami moralnymi o zmienności losu rzeczy ludzkich. Nie oznaczać to tego, że ze zmianą położenia, że ze zmianą wypadków wojennych zmienić się także musi polityka mimo danych przyrzeczeń i mimo zawartego trójcesarskiego przymierza? Takby się zdawało po tem, co dzisiaj wyczytujemy w piśmiech berlińskich, które, podnosząc znaczenie zjazdu dwóch cesarzów, oświadczają zarazem, że przedmiotem rozmowy nie będą tak sprawy handlowo-polityczne jak kwestja wschodnia a nadeszły do stosunków Serbii do taczającej się wojny. Na takie zapamiętanie zgadzają się też w części wszystkie korespondencje, przesyłane do dzienników wiedeńskich. Według tych korespondencji, skoro nastąpi zapowiedziany przyjazd do Wiednia pp. Risticza i Cogolniceanu, wyjaśni się wreszcie stosunek Serbii a wyjaśni się ma w ten sposób, że rząd austriacki pozwoli Serbom wkroczyć do Bułgarii, — jak sobie tego życzy Rosja. National Ztg. obstaruje bowiem uporczywie przy podanej już dawniej sobie wiadomości, że car Aleksander tego obecnie żąda od Austrii i że z tą propozycją wysłał pełnomocnika austriackiego przy głównej kwaterze rosyjskiej do cesarza Franciszka Józefa. Natomiast ma hr. Andrassy kategorię oświadczyć p. Risticzowi, że Austria nie zezwoli na żadną dywersję armii serbskiej ku Bośni. Zdaje się — tak pisze korespondent wiedeński do berlińskiej National Ztg. — że Austria tylko ze względów kurtoazji zezwoli na serbsko-rumuńską pomoc, która zresztą nie na wiele

przyda się Rosji. Jest to jakoby rzeczą honoru dla cesarza austriackiego, ażeby tak zrobić, ażeby nie odbierał środków obrony cesarzowi Alexandrowi, który ufając słowu Franciszka Józefa, wojska swoje w Rumunii tak rozlokował między Dunajem a siedmiogrodzkiemi Alpami, że ruszyby się nie mogły, gdyby Austria przystąpiła do akcji albo nawet nie zbyt liczna na swój granicy wystawiła armię. Ale zanotujmy tutaj jeszcze inne uwagi, inne zapamiętanie, które objawia prasa angielska w obec zjazdu w Ischl. Angielskie dzienniki nie wierzą i nie chcą wierzyć, ażeby Austria nie skorzystała z przyjaznego położenia a nawet tak korzystnego, w jakim nie znajdowała się nigdy. Wyrwać się bowiem może z żelaznych kleszczy, w jakich trzyma ją ks. Bismarck, i położyć zapórę zabobrzej polityce rosyjskiej, która bezustannie zagraża słowiańskim poddanym Austrii. Cieszymy się, tak daleko rozpisują się pisma londyńskie, że Austria nie zapoznała ważności chwili, jaką jej zgótowały wypadki, chciwość niepoohamowana Rosji i wielką przebiegłość polityki pruskiej. Książę Bismarck we własne powinien być uwikłany siłą a przewaga Rosji na Wschodzie złamana na zawsze! Otóż, czego się to spodziewają z rozmaitych stron po zjeździe dwóch cesarzów. — Zjazd ten, jak już zapowiedzieliśmy, nastąpił wczoraj. Cesarz Wilhelm stanął w Ischl o godzinie 12 z południa. Cesarz Franciszek Józef wyjechał naprzeciwko niemu aż do wsi Strohl. Spotkanie było bardzo serdeczne, rzucili się sobie w objęcia i uściskali. Cesarz Wilhelm wyglądał bardzo dobrze. O trzeciej godzinie miał się odbyć obiad na 22 osoby a po obiedzie wyjechała do Hellstad, wieczorem uroczystość w ogrodzie na cześć gościa.

Z teatru wojennego nie odbieramy dzisiaj wiadomości, co słusznie niepokoi pisma przyjaźne Turcji. Według nich brak wszelkich doniesień świadczy, że Osman pasza nie mógł albo nie potrafił skorzystać z zwycięstwa świętego, jakie odniósł. Jeśli tak jest, wojska rosyjskie dość będą miały czasu do skoncentrowania się, zwrócenia się czy to przeciwko korpusowi Osmana paszy, czy oddziałowi Mehmeda Ali paszy i do przeszkodzenia ich połączeniu.

Najważniejszą nową wiadomością jest doniesienie, jakie odbiera N. W. Tagblatt z Warny. Telegram pisma tego potwierdza wiadomość, że Rosjanie zupełnie opuścili południe Bułkanów i zabierają się do odwrotu przez wawozy Szkipa.

Z Aleksandropolu, dokąd przybył wielki książę Michał i jenerał Mirski, donoszą pod dnem 7 bm., że armia rosyjska ma przystąpić niebawem do kroków zaczepnych.

Według Polit. Corresp. wręczyła deputacya ludności bośniackiej w Bieli memoriał carowi, w którym go upraszała o połączenie Bośni z Serbią. Car odpowiedział podobno, że weźmie pod rozagę te żądania.

Telegram ze Lwowa przynosi nam wiadomość, że w dniu wczorajszym ostarwiony został sejm krajowy galicyjski. — Marszałek sejmowy zagajając posiedzenie, podniósł, że sejm zdala trzymać się będzie od wpływów, któreby nim chciały się posługiwać dla obcych celów. — Sejmowi krajowemu nie przysługuje prawo zabierania głosu co do zawiłań na Wschodzie. Jak bądź ukształtuje się sytuacya, tak miał według telegramu odezwać się marszałek, naród z poświęcenia pełną wiernością gromadzić się będzie naokoło swego monarchy. — Brzmienie całej mowy marszałka nie znamy, wstrzymujemy się więc od krytyki. Wszakże już teraz uderza nie to, że sejm krajowy zdala się ma trzymać od wpływów, któreby się nim posługiwać chciały dla obcych celów — ale ostatni ustęp, który zdaje się zapowiadać, że nie chętno się ma trzymać po nad owe aż nadto już spowiadane zarządzenia galicyjskie: Przy Tobie stoimy i stać chcemy, Najjaśniejszy Panie!

Podaliśmy wczoraj krótką wzmiankę o wystąpieniu C z a s u w sprawie zakazanego przez policję zebrania lud-

wego we Lwowie. Dziś w tym względzie podajemy do-
słownie cały jego komunikowany artykuł; brzmi on tak:

„Nie mogło się odbyć wczoraj we Lwowie zebranie ludowe dla zmanifestowania swojego zapatrywania się na wypadki na Wschodzie i uchwalenia rezolucji już znanych czytelnikom naszym. Zebranie takie było wzbronione przez policję. Nie jesteśmy zwolennikami zebrań ludowych ani głosowania powszechnego, bo nie sądzimy, aby sprawy publiczne mogły być rozstrzygane jakby na forum romanu, zwłaszcza że mamy naszą reprezentacya a lubo nie uczyniła zadosyć pod tym względem w Wiedniu, wszelako nie zastąpi jej vox populi. Mimo tego jesteśmy zwolennikami wolności tak duku jak wolności słowa i wolności zgromadzania się a nie sądzimy, aby zebranie lwowskie mogło być podkopane porządek publiczny, tém mniej, że nikomu nie było tajno, jak zebranie we Lwowie odezwie się. Ale skoro w Peszcie występowano za Turkami a w Zagrzebiu, Nowym Sadzie i wielu południowo-słowiańskich miastach przeciw Turkom, to Lwów mógł się być odezwać bez narażenia pokoju publicznego tak albo owak. Otóż ta wyjątkowość dla Lwowa mogłaby chyba na to służyć, aby pokazać światu, że więcej ważą głosy polskie niż węgierskie albo kroackie w sprawie wschodniej. Jeżeli taki był powód zakazu, to będziemy go szukali chyba w polityce sojuszu trójcesarskiego.“

Wielkorsząca Bułgarii ks. Czerkaski wezwał, jak donoszą St. Piet. Wiedomosti, wszystkich Bułgarów znajdujących się za granicą, aby powrócili w jak najkrótszym czasie do ojczyzny. Ambasador i konsulat rosyjskim polecono dopomagać powracającym pieniędźmi i wszelkimi możliwymi środkami. Naturalnie wezwanie to datuje się z chwili, gdy armia rosyjska zajęła Tirnowę a oddział jen. Hurki przeszedł Bałkany i gdy Rosjanom a z nimi i ks. Czerkaskiemu zdawało się, że w Bułgarii stoją na twardej nodze i że najdalej za kilka tygodni od owego czasu armia rosyjska będzie w Carogrodzie. Dziś, jak się łatwo domyśleć, wezwanie to bez znaczenia, bo żaden Bułgar, wiedząc, jak słabo Rosja w Bułgarii stoi — nie powróci. Zresztą po porażce pod Plewną dzienniki rosyjskie na inny ton śpiewają. Gdy przedtem dzień w dzień donosiły o wysyłce dla urzędzenia Bułgarii z Petersburga czynowników, o rozmaitych tak zwanych reformach, jakie tam zaprowadzają, o wprowadzeniu tam rosyjskiego języka, teraz donoszą, że nie ma rząd rosyjski żadnej intencji wprowadzenia tam jakiegobądź reform, że misja ks. Czerkaskiego ogranicza się jedynie na funkcji komisarza cywilnego, mającego za główne zadanie obronę Bułgarów w obec władz tureckich, i że tam nie nasyłają czynowników rosyjskich, bo to obciążałoby jeno budżet państwa wielkim wydatkiem a przecież w obec tak uporczywej jak obecna wojna nie wolno ani grosza obracać na co innego jak właśnie na samą wojnę. Tak oto skromnie dziś przemawia prasa rosyjska — i zastania w ten sposób odwrót awanturników, nasłanych do Bułgarii.

Gazeta Toruńska zapewnia, iż z wiarogodnego źródła ma wiadomość, że car, udając się na plac boju, rozkazał Pobjedonoscowowi wygotować projekt konstytucji, jaką zamierza zaraz po wojnie obdarzyć Rosję. Jakkolwiek przekonani jesteśmy, że obecna wojna położa kres autokratyzmowi w Rosji, przecież ani na chwilę nie przypuszczamy, by sam car dawał już teraz impuls do umniejszenia w jakibądź sposób swej władzy i by już projektu w tym względzie robił. — Parcie społeczeństwa, którego ślady znajdujemy w odbiciu prasy rosyjskiej, zmusi go do tego. Konieczność tu więc będzie grała główną i jedyną rolę a nie carska wola. Społeczeństwo rosyjskie coraz częściej za pośrednictwem prasy wyjawia swą nieufność dla obecnego systemu rządu i żąda kontroli i swego udziału w sprawach państwa. — Kłęski armii rosyjskiej coraz wię-

czej je ośmielają do jawniejszego w tym względzie występowania i one to spowodowały zapewne następcę tronu dla uciśnienia głosów opozycyjnych do przesłania Aleksandrowi przyrzeczenia, że po zawarciu pokoju nadana zostanie Rosji konstytucya.

Co najwięcej więc przypuszczamy w tej chwili dalekie obietnice, jakimi rząd rosyjski umie zawsze łudzić, ale nie przypuszczamy żadnych pozytywnych danych. — Konstytucya Rosya, zdaniem naszym, mieć będzie tylko wówczas, jeśli sama o nią energicznie się upomni.

Do Allgemeine Zeitung, donoszą z Paryża, iż tam nadeszły wiadomości o wielkiem niezadowoleniu panującym w głównej kwaterze armii rosyjskiej z powodu pobytu cara na placu boju. Wtrącać się on ma do wszystkiego, w obec czego o samodzielnosci główne dowodzącego ani myśleć nawet nie podobna. Orszak cara ma przystęp wywierać na niego wpływ zupełny — pod którym zostając, zmienia co chwila swe rozkazy, co przeszkadza konsekwentnemu prowadzeniu wojny. Nikt przecież nie śmie mu powiedzieć, o ile jego pobyt fatalnie oddziaływa na powodzenie wojny. Nie ma żadnego jenerała, któryby mu głową imponował i był u niego w łaskach. — Zresztą — jak Allgemeine Ztg. dodaje — gdyby powrócił do Petersburga, to zatrzymałby tam gwardyę, aby w niej mieć tarcz przeciw możliwym ludowym ruchom. A oznak, że to możliwe, wiele. W Moskwie, Kijowie i Wilnie miały już niepokoje. Domagają się oddania pod sąd wszystkich winnych jenerałów, nie wymiując wielkiego księcia Mikołaja. Mówią też, że minister wojny, Milutin, ma w skutek parcia opinii otrzymać dymisy. O ile wiadomości te są prawdziwymi, nie wiemy, notujemy je przecież z obowiązku dziennikarskiego.

Wiadomości urzędowe.

Król nadał fizykom powiatowym dr. Gerlachowi w Kistrynie, dr. Merbachowi w Calau i dr. Siegartowi w Krośnie n. O. tytuł radców zdrowia.

Korespondencja Dziennika Poznańskiego.

Lwów, 7 sierpnia.

(„Dorsze Szulem“ — Zgoda. — Marszałek. — Nowy sejm. — Samobójstwa. — Wystawa. — Nowy wydział.)

(T.) Każdy szczerze życzliwy sprawie narodowej cieszyć się musi objawami zwrotu w usposobieniu tutejszej ludności żydowskiej a przynajmniej wykształconej jej części. Jednym z najbardziej pocieszających tego rodzaju objawów jest zawieranie żydowskich stowarzyszeń „Dorsze Szulem“ (Związek pojednania), które wzięło sobie za zadanie pracować nad „ustaleniem i utrzymaniem zgodnego pojęcia tak pod względem politycznym jako też społecznym z ludnością chrześcijańsko-polską w kraju, wspomóc pocucie obywatelskie, krzewić zasady postępu i rozpowszechniać wiedzę, mianowicie znajomość języka polskiego i jego literatury między żydami w Galicji zamieszkałymi.“

O powstaniu tego stowarzyszenia, o którym już dawniej donosiłem, piszę dziś dla tego, że dało ono bardzo wymowny znak życia i pełnienia przyjętego na siebie obowiązku, założeniem osobnego, wytkniętemu sobie celowi poświęconego pisma pod tytułem: Zgoda, którego redaktorem jest poseł lwowski, Sybirak, doktor B. Goldmann. Pierwszy numer pisma tego — wydany w trzech tysiącach egzemplarzy, jest już w rękę publiczności i świadczy najlepiej o dążnościach szlachetnych wspomnianego stowarzyszenia. Wielkie i trudne jest zadanie założycieli wspomnianego stowarzyszenia i jego organu, z obu stron skazywanych na to, aby żyły razem. Tyle jest wzajemnego antagonizmu uzasadniającego się na stosunkach tak politycznych jak spo-

nia bytu materialnego ludu tego. Dobrodziejstwo też rzeczywiste wysławia pani Potocka ludowi tej okolicy. Działwa, wyuczona w jej zakładzie, oddaje się łatwej, miłej pracy sycerskiej, do której tyle ma udziału, nie zaniedbując innych swych zajęć, bo rzeźbi zwykle w polu, pasąc bydło. Pastuszek taki, nabywszy dostatecznej wpłaty, może łatwym sposobem znaczny swój rodzinie przysporzyć dochód.

Jedno jednakże, oglądając misterne szkoły rymanowskiej wyroby, nasunęło mi się pytanie a mianowicie: czy nie byłoby rzeczą odpowiedniejszą, żeby działwę tę uczono robót mniej zbytkowych, żeby zatrudniano ją wyrobem więcej użytecznych, więcej potrzebnych, niemal niezbędnych a więc i łatwiejszy zbytu mających przedmiotów? Te drobniutki, precyzyjne z kwiecia i liści rączki do miniatur lub małych fotografii (które zresztą zwykle trzymają się w albumach), te zgrabniutki, delikatne rączki do piór (nawiasem powiedziawszy, zupełnie do użytku nie stosowne), te rozmaite inne bardzo gustowne, ale zbyt wygórowane i serwantkowe bagatelki są to niewątpliwie bardzo piękne cacka, ale muszą być stosunkowo droższe już dla tego samego, że odbyły ich nie może być wielkim. Czy więc nie byłoby rzeczą odpowiedniejszą, żeby szkoła rymanowska wyrabiała przedmioty trwalsze i powszechniej użyteczności, przedmioty niemal w każdym domu niezbędnie potrzebne? Na przykład listwy rzeźbione na ramy do obrazów, świeczniki, tace, tacki, ozdoby sycerskie do mebli, pudełka, pudełka, cukierniczki, podstawki do zegarków, puszek różnego rodzaju, albo też tak rozpowszechnione a z zagranicy masami sprowadzane pudła i rzeźbione ramy i ozdoby dla zegarków ściennych, albo wreszcie zabawki dla dzieci, za które krocie wychodzą za granicę? Wyroby rymanowskie nie potrzebowałyby bynajmniej w skutek zmiany przedmiotów utracić swego właściwego pięknego charakteru i swój artystyczny wartości. Z tego samego materiału i temi samymi narzędziami, bez używania farb, klejów, świeczek i innych dodatków można wyrabiać

Z Iwonicza.

Szanowny Redaktorze!

Nudzę się od trzech tygodni w Iwonicy. Ze się nudzę, najlepszym dowodem niniejsza korespondencja, na którąbym się z pewnością nie zdobył inaczej. Znam mnie, szanowny redaktorze, z tej strony, nie dzięki mi więc za niniejsze opisanie Iwonicy i jego cudownej okolicy, gdyż pisać przedewszystkiem dla własnej rozrywki. Byłem okolicznościami zmuszony przed udaniami się do Iwonicy być we Lwowie. Do Iwonicy więc jechałem ze Lwowa. Podróż była, co prawda, zbyt przyjemną nazwać nie można. Wprawdzie wyjechałszy ze światem koleją ze Lwowa, jest się już w trzech godzinach w Przemyśle, ale tu przesiadłszy się do wagonu kolei łupkowskiej, rozpoczyna się podróż powolna, jak z mazią. Noga za nogą wlecie się pociąg sześć dobrych godzin, nim po południu dotrze do ostatniej stacyi w Zagórz, ządka znowu przesyła sześć godzin tłuć się trzeba wozem lub bryczką, aby pod noc dostać się do Iwonicy.

Całą pociechę w tej podróży są słiczne podgórskie okoliczności Sanockiej, przez które się przejeżdża, mianowicie nad wijącym się srebrzystą wstęgą wśród wzgórz, skał i lasów Stowiążem. Tak zwane Podole Sanockie należą do najbardziej uroczystych okolic ziem polskich. Urodzaje tu nieszczęśliwe, a ogromne przestrzenie leżą odłogiem od lat wielu nieknięte. W Księstwie już dawno zboże w półpokopach, tu, gdzie przejeżdżał, jeszcze żniw nie rozpoczęło. Co mnie w Przemyśle szczególnie uderzyło, to nadzwyczajna troskliwość, z jaką mieszkańcy tych okolic uprawiają dziki polny mak! — Choć i bławat polny doznaje bardzo troskliwego pielęgnowania. Całe łany krasniedą od szkarłatnego maku,

wśród którego tu i ówdzie można zobaczyć, jakby dla przyozdobienia tego kwiecistego kobierca, złote smugi żyta przeplatane błękitnym bławatem. Zajmujący to, niezwykle dla podróznego widok, z jakim trudno by się gdzie indziej w Europie spotkać, a tak oryginalny i nadzwyczajny, że gdyby pejzażysta jaki wymalował taki widok z purpurową, płomienistą płaszczyzną olbrzymią, nikby mu z pewnością nie wierzył, że zdjął go z natury. Wyraz nasz „gospodarstwo“ oznacza bardzo trafnie to, co właściwie oznaczać powinien, t. j. panowanie nad przyrodą (hospod — gospod — pan). Pocziwi Przemyslanie i Chyrowanie nie chcą widocznie nad naturą panować, a lubują się w barwach narodowych, pozwalają swobodnie rozrastać się makom, bławatom i dzikiemu rumiankowi!

Ze łupkowską koleją, wijącą się po nad Sanem, Wisłokiem i Stowiążem, wśród gór i skał, jedzie się zwolna, pojąć łatwo. Wymaga tego bezpieczeństwo jadących. Trudno jednak zrozumieć, dla czego na każdej stacyi, a jest ich bez liku, i notabene na każdej nie, nawet skłanki wino dostać nie można, pociągi po kilkanaście minut zatrzymują się? Dyskurs panów konduktorów z urzędnikami stacyjnymi mogą być dla nich bardzo zajmujące, wystawiają jednak cierpliwość podróżnych bez potrzeby na ciężkie próby. Na jednej stacyi, nie pomnę już której, dała pani naczelnikowa, zmuszona odejść, na dobrą chwilę konduktorowi do bawienia swoje niemowlę. Póki nie wróciła, pociąg czekał. Patryarchalne tu zwyczaje. W ogóle koleją ta pod różnemi względami pozostawia wiele do życzenia. N. p. deszcz lał prawie przez godzinę jak z cebra podczas mej podróży. Otóż w wagonie III klasy Nr. 206 (zanotowałem go sobie) siedzieli biedni podróżni pod parasolami, bo przez sufit wagonu lał się na nich deszcz ciurkami. Ale i na pochwałę tej kolei coś powiedzieć należy, a mianowicie, że prócz sakramentalnego „fertyk“, które po kilkakroć przed ruszeniem pociągu na każdej stacyi słyszeć się daje, bardzo mało z ukochanym niemieckim językiem spotykać się

łecznych, tyle przesądów i uprzedzeń, że trudno ludzi się nadzieją, by w krótkim czasie wkorzenie zle wypłenić się dało.

Główną i najważniejszą przeszkodą szeregów zbliżenia się, najważniejszą przyczyną antagonizmu obok motywów czysto społecznej natury, jest różnica narodowości. Żydzi nie są Polakami, bo bardzo nieliczne wyjątki nawet w rachubę wchodzić nie mogą. Żydzi nie są Polakami i dla tego jesteśmy dotychczas sobie obcy. Dobrze więc pojąć związek „Dorsze Szulem” swoje zadanie, jeżeli wypisać między obowiązkami swymi „dążenie do tego, aby Żydzi poculi się prawdziwymi obywatelami tego kraju, żeby się poculi do obowiązków swoich w obec kraju i współobywateli, aby sprawy ogólne krajowe za swoje uważali i aby przyswoili sobie język polski.” Niech się to życzenie „Zgodę” spełni, niech między Żydami a nami nie będzie innej różnicy prócz różnicy wyznania a nie będzie w Polsce kwestii żydowskiej, nie będzie owych naprężonych stosunków, które dały powód do założenia stowarzyszenia „Dorsze Szulem.” Nie prędko do tego przy najbardziej sprzyjających stosunkach przyjść można, ale i magnis voluisse sat est, sama chęć wykształconych izraelitów, pracowania nad tem — a że jest ta chęć, do wódz tego faktu — wielką jest dla sprawy narodowej, sprawy nam wspólnej zdobyczą, dla tego też każdy Polak gorąco i szczerze usiłowania założycieli Towarzystwa „Dorsze Szulem” i jego organu popierać jest zobowiązany.

Przybył już nowy marszałek, hr. Wodziecki, do Lwowa. Stał tymczasowo, póki mieszkanie stare nie będzie urządzone, w hotelu Żorża. Dziś pierwsze poufne zebranie posłów w sali sejmowej. Jutro pierwsze posiedzenie sejmu po zwykłych nabożeństwach w kościele katedralnym i cerkwi o godzinie 12.

Mielimy tu znowu dwa wypadki samobójstwa. Staruszek 82 letni, były oficer polski, podpadłszy na zdrowiu i znudzony sobie życie zastrzelił się, nie mogąc się doczekać naturalnej śmierci, bo Pan Bóg o nim zapomniał, jak mówił, więc potrzeba się samemu zameldować. Równocześnie zastrzelił się jeden z urzędników Banku hipotecznego, także powszechnie szanowany obywatel tutejszy. Powód samobójstwa nie znany. Żona jego i dzieci są w kapielach. Dziś pogrzeb.

Na wystawę krajową nadchodzą już liczne przesyłki, i właśnie w tej najważniejszej chwili, kiedy najważniejsza na komitet spada czynność, zachorował prezes komitetu hr. Dzieduszycki, wprawdzie nie niebezpiecznie, ale zawsze parę tygodni nie będzie mógł wyjść z domu. Dyrektor wystawy pan Augustynowicz zastąpił widocznie także, bo wyjechał do wód na kurację, p. O. Hausner wreszcie wystąpił z komitetu.

Także na tegoroczną wystawę dzieł sztuki liczne już nadchodziły obrazy i rzeźby z Warszawy, Krakowa, Wiednia, Monachium, Paryża i Rzymu a bardzo wiele jest zapowiedzi innych, tak że prawdopodobnie będzie tegoroczna wystawa dzieł sztuki świetniejszą od wszystkich poprzednich. Czy arcy mistrze nasi Matejko i Siemiradzki przysłaż co do Lwowa, nie wiadomo mi jeszcze. Wystawa dzieł sztuki rozpocznie się 1, wystawa rolniczo-przemysłowa 4 września. Spodziewamy się, że i Wielkopolska będzie na wystawie zastępowana i że będziemy mieli tu tak nam zawsze miłych gości z nad Warty i Gopla.

Dziś odbyło się ostatnie posiedzenie wydziału krajowego dotychczasowego. W przyszłym już tygodniu ma się przystąpić do wyboru nowego wydziału. Kandydatów mnóstwo. Pp. Pietruski i Smolka będą niewątpliwie ponownie wybrani. Wybór hr. Wł. Badeniowego jest wątpliwy. Najbliższymi kandydatami mają być Ł. Chrzastowski, dr. Hoszard i Seweryn Smarzewski.

Z teatru wojny.

Z nad Dunaju.

Brak ciągle ważniejszych i wiarygodnych depesz z europejskiego teatru wojennego. Do tej chwili nie potwierdziła się wiadomość o wielkiej i zwycięskiej dla Turków bitwie pod Tirnową, zdaje się przeto, że bitwy tej wcale nie stoczono.

O stanowiskach wojsk rosyjskich w Bułgarii odbieramy dzisiaj niektóre szczegóły, z których się pokazuje, że armia carska rozpada się tam na trzy od siebie oddalone grupy. I tak stoi na najskrajniejszym prawym skrzydle wzdłuż rzeki Osmy armia generała Krüdenera, składając się z całego korpusu IX (5 i 31 dywizja) 30 dywizji korpusu IV i 32 dywizji korpusu XI, które wszystkie zostały pobite pod Plewną i pierwiej bęły musiały być zorganizowane nim staną się zdolne do operacji. Dla wzmocnienia tej armii wysłano w kierunku Bułgarii 16 dywizji korpusu IV, która przeprawiła się już przez Dunaj. Mimo to całe prawie skrzydło liczy dzisiaj zaledwie 35 tysięcy ludzi.

Lewe skrzydło armii rosyjskiej, które składa się z

przedmioty równie piękne a użyteczniejsze.

Za długo zabawiłem się w Rymanowie, ale zatrzymała mnie uprzejma gospodyni i jej w kierownictwie szkoły łaskawa zastępczyni. Wyjeżdżamy więc z Rymanowa, na którego rynku zamieszkałym przez samych Żydów nie radzę się nikomu zatrzymywać, kto ma cokolwiek czulszy zmysł powonienia.

Iwonica, do którego dobrmi koniami za godzinę z Rymanowa dostać się można, uroczę jest położony wśród ślicznych malowniczych gajów, przeważnie szpilkowych. Zakład sam, do którego murowana wjazdowa prowadzi brama, zaleca się przedwzrostkiem co do swych stron zewnętrznej nadzwyczajną, u nas niestety do rzadkości należąca czystością. Właściciel Iwonicy, hr. Załuski, mieszkający obecnie w zakładzie, wprawdzie w pięknym choć drewnianym pałacu, wystawionym przed dwoma czy trzema laty na panującą nad całym zakładem wzgórz,łoży wiele na utrzymanie czystości i porządku. Samo utrzymanie dróg i chodników, starannie zwirowanych, wewnątrz zakładu, kosztuje rocznie przeszło tysiąc guldenów. Poniżej pałacu, nad szeroką drogą dojazdową, wznosi się wielki hotel pigrowy, z piękną salą balową, — mogącą wygodnie przetrwać parę tańczących pomieścić. — W sali tej przynajmniej raz na tydzień odbywają się zabawy z tańcami, przy odgłosie grającej na chorze wyborowej kapeli kapielowej, porządnie choć z austriacką umundurowaną, na której utrzymanie przez sezon kapielowy przeszło 1,500 guldenów zakład wydaje. Kapela ta grała przed hotelem w altanie gustownej, wznoszącej się na skale, codziennie rano i wieczorem i przyczynia się oczywiście nie mało do uprzyjemnienia pobytu w Iwonicy. Plac przed hotelem, pod którego obszerną werandą publiczność zwykle się zbiera, ozdobiony jest basenem obszernym z misternie urządzonego wodotryskiem i klombami. W pobliżu rozłożyły się: kaplica, apteka, bazar, w którym niemal wszystko, co niezbędnie potrzebne dostanie, domy mieszkalne zakładowe „czarny stary pałac,” dom pod Krakowakiem, pod

XII i XIII korpusu pod dowództwem carewicz Mikołaja z główną kwaterą w Bieli, wynosi najwyżej 40 tysięcy wojska. Stoi ono pod Ruszczykiem i nad rzeką Lomem.

Centrum wreszcie z centralnym stanowiskiem w Tirnowie zajmuje następujące pozycje: Straż przednia, dywizja generała Hurki i 9 dywizja VIII korpusu w wąwozach bałkańskich Szipki, Trawny i Hain-Bugacz. — Dywizja 14 korpusu VIII w Tirnowie i Selwi, a 11 dywizja XI korpusu na wschód od Tirnowy w kierunku Osmanbazaru. Armia ta stanowiąca centrum zbrojnych sił rosyjskich nie przenosi 40 tysięcy żołnierzy.

Z Bieli telegrafują pod dniem 5 bm. do Neue freie Presse:

Główna kwatera znajduje się tutaj i usadowiła się w dzielnicy tureckiej, wielki ksiądz jednak przebywa w ścisłej świątyni w Kośnie, położonej o kilka kilometrów od Bieli. Car ogromnie jest rozdrażniony i żąda dokładnej listy strat w ostatnich walkach. Straty poniesione w trzech walkach pod Plewną obliczają na 16,000 ludzi a straty z 30 lipca na 11,000 ludzi. Na pomoc generałowi Krüdenerowi wysłano nową dywizję (16), a powszechnie jest mniemanie, że w tych dniach odnowi wojska rosyjskie atak na Plewnę. Zowacz jest w posiadaniu Turków, Selwi zaś Rosyan. Chwilowo zawieszono wszelkie operacje a armia rosyjska pozostaje na stanowisku obronnym. Kampania zimowa stała się, jak się zdaje, nieodzowną. — Gdy po bitwie pod Plewną powstała w Sistowie ogromna panika, rozbroili i wymordowali jeńcy turecy swe straż. — Skutkiem popłochu na moście utonęło 12 osób.

W obec sprzecznych wiadomości o siłach armii Osmana paszy, przyciska Presse szczegółowo korpusy, którymi rozporządza Osman:

Korpus widyński liczył wedle Ordre de bataille ogłoszonego w swym czasie 9 batalionów niza-mów, 3 bat. strzelców, 45 bat. redifów, 6 szwadronów i 15 baterii. Wojska w Niczu i Zofii wynosiły 13 bat. 6 szwad. i 5 baterii, a przeto wojska w zachodniej Bułgarii wynosiły ogółem 68 bat. 12 szwadronów i 20 baterii polowych czyli 35,000 ludzi. Przyjawszy, iż Osman pasza ściągnął z oddziałów Mehmeda paszy operujących w Staroserbii 10 tysięcy ludzi, natomiast zaś musiał pozostawić w Widyni, Niczu, Zofii, Rahowy i Lom Palance 6—8 tysięcy przyjdzie do przekonania, że korpus turecki w Plewnie mógł wynosić najwięcej 40 tysięcy a nie 70 tysięcy ludzi.

Naoczni świadkowie bitwy pod Plewną opowiadają, że ta była w szczególności swych straszniejszą od bitwy pod Gravelotte. Rosyanie walczyli z brawurą, godną innego wyniku. Dywizja Szachowskiego, która operowała od południa, nie istnieje już; z wielu pułków pozostało zaledwie po 20—50 ludzi; reszta zginęła lub dostała się do niewoli. Korespondenci dzienników zagranicznych utrzymują, że w bitwie tej poległo co najmniej 8000 a przeszło 18,000 zostało rannych lub dostało się do niewoli. Słowem, armia, co walczyła pod Plewną, nie istnieje już, a jeżeli najmniej dni dziesięć, zanim ściągną się rozbitki i pułki zorganizują. — Bitwa pod Plewną — pisze jeden z korespondentów wojennych — daje sposobność do zrobienia bardzo interesującej uwagi. Wojska rosyjskie walczyły z wielką brawurą, posiadając one coś z ową znaną furią francuską, brak im jednak wytrwałości niemieckich i angielskich żołnierzy; skoro zostaną pobite ogniem je panika nieznająca granic. Tak też było i pod Plewną. Nie był to odwrot, lecz dzika, rozpaczliwa ucieczka, o jakiej trudno należało wyrobić sobie wyobrażenie.

W pewnej, za szeregiem walczących oddali stały wozy sanitarne i ambulanse „krzyża czerwonego” napelnione rannymi; tych nawet nie uratowano. Gdy w Sistowie rozeszła się wiadomość o klęsce Rosyan, rzuciło się co żyło do ucieczki. Ścisk na jednym i jednym moście był ogromny, wiele osób padoło z mostu i potonęło. W Turnu-Margureli urządzono na przód wzdłuż Dunaju nowe baterie celem zakrycia odwrotu znajdujących się w Nikopolis wojsk rumuńskich. Charakterystycznym jest, że do dnia dzisiejszego jeden i jedyny istnieje tylko most na Dunaju. Drugi most, nad którym od kilku pracują tygodni, dotychczas jeszcze nie ukończono.

Osman pasza otrzymał już znaczne posiłki w kawalerii. Brak kawalerii był przyczyną, iż Osman nie mógł ścigać uciekającego nieprzyjaciela i wyzyskać jak przynależy zwycięstwa.

Winę klęski pod Plewną zwalają Rosyanie na Rumunów a głównie na komendanta 4tej rumuńskiej dywizji generała Manu. Tak tedy Rumuni chcą nie chcą muszą wziąć na siebie rolę kozła ofiarnego. Rzecz tak się ma wedle korespondenta augs. Allg. Ztg.: Po pierwszej porażce poniesionej pod Plewną, uważali Rosyanie za potrzebne ściągnąć posiłki do Nikopolisu. — Miały być niemi wojska rumuńskie, z którymi Rosyanie

Górale, pod białym orłem, pod pogonią, pod piaskową skalą, wreszcie łazienki stare i nowe, teatr i cudowne Iwonickie źródła jodowo bromowe i żelaziste. Jest tu w pobliżu źródła żetyca, przyrząd pneumatyczny Waldenbura, przyrząd inhalacyjny różnego rodzaju, wreszcie i kurny.

Łazienki nowe, wystawione w roku przeszłym, urządzone są z wielkim nakładem, kosztowały bowiem około 50,000 guldenów, ale też i urządzone są według wszelkich zasad tegoczesnej balneotechniki i higieny, a przytem wygodne i piękne. Także i stare łazienki, w których kąpiele są tańsze (40 do 60 centów), są dość starannie utrzymane. Razem wydaje się dziennie przeszło 700 kąpieł waniennych, nasiadowych i natryskowych, bo też i gości kąpielowych jest sporo. Obecnie jest ich 1178. Jak się co roku frekwencja wzmagą, dość porównać daty. W roku 1874 było 773 osób, w 1875 było 1105 osób, a obecnie jest ich 1178, a właśnie sezon nowy się rozpoczął i codziennie więcej przybywa, niż ubywa pacyentów, między którymi jest więcej kobiet i dzieci niż mężczyzn (cierpiących na skrofuty, piersi, katary i t. p.) więcej z zachodniej części kraju i z Królestwa Polskiego, niż z wschodniej. Z Księstwa bawia tu hr. Stef. Wilecki i hr. Mielżyński.

Jak poszukiwana jest zabawienna woda Iwonicka bromowo jodowa, widzimy z tego, że w roku przeszłym wysłano ztąd 42,400 flaszek tej wody. Nie brak też kąpieł iglicowych ze świeżych liści drzew szpilkowych i kąpieł z innych. W dolinie leśnej „kawalców” urządzone formalną pływanią, nie wielką bo na przestrzeni pół morgowej, ale dobrze też i taka urządzić się dała. Stawek ten (który dobrze byłoby oczyścić trochę) zasilą potok górski świeżą wodą odpływającą. Obok pływalni urządzono na potoku Lubatowa łazienki kąpielne z kosażami, przez które ciągle przypływa świeża woda. Te zimne kąpiele są prawdziwym dobrodziejstwem dla tych gości Iwonickich, którzy chorem towarzyszyć muszą i kąpiele ciepłych nie potrzebują.

wszelkiej wyrzekali się kooperacji. Jen. Manu otrzymał skutkiem tego z kwatery księcia Karola rozkaz, by jak najprędzej przeprawił się przez Dunaj i obsadził Nikopolis celem pozostawienia stojącym tutaj załogą wojskom rosyjskim wolności do działania ręki. Rozkaz ten wykonano 28 i 29 lipca a komenda Nikopolisu przeszła na Jen. Manu. W pospiechu jednakże zapomniano wydać dyspozycje co do tego, czy dywizja generała Manu podlega lub nie naczelniej komendzie rosyjskiej. Gdy przeto generał Krüdener otrzymał wieczorem 29 lipca od generała Krüdenera rozkaz wyruszenia nazajutrz z większą częścią swej dywizji dalej na południe celem obsadzenia tam stanowisk zajmowanych dotychczas przez Rosyan, postąpił zupełnie legalnie, dając odpowiedź, że nie otrzymał z głównej kwatery ksiądzęcej, której jedynie winien posłuszeństwo, rozkazu do opuszczenia Nikopolisu i że pokąd takiego nie odbierze rozkazu, nie będzie w możności zastosowania się do rozkazów rosyjskiej naczelniej komendy.

Naturalnie, że zeszło nieco czasu niż taki rozkaz mógł nadejść z głównej kwatery rumuńskiej w Pojanie. W mowie będącej wojska rosyjskie musiały pozostać przeto w swoich stanowiskach na południe Nikopolisu i nie mogły wziąć udziału w bitwie pod Plewną stoczonej dnia 30 lipca; w rezultacie spada wina, wedle pojmania rosyjskiego, na generała Manu, iż bitwa pod Plewną tak fatalny wzięła obrót dla wojsk carskich. Generał Krüdener miał domagać się nawet postawienia Jen. Manu przed sąd wojenny. Na szczęście generał ten działał tak jak przystało na żołnierza trzymającego się ściśle reguł karności. Mimo to stracił generał Manu na wyraźne życzenie naczelnego wodza rosyjskiego komendę nad 4tą dywizją rumuńską i otrzymał natomiast komendę nad drugą dywizją, stojącą na ziemi rumuńskiej. Komendantem czwartej dywizji mianowano generała rumuńskiego Radowicza i równocześnie oświadczone, że tenże pozostaje bezwzględnie pod naczelną dowództwem głównej kwatery rosyjskiej. Dywizja ta zresztą sama jedna z całej armii rumuńskiej przeprawiła się przez Dunaj.

Demonstracje w Węgrzech.

W Węgrzech odbywają się zebrania ludowe na rzecz Turcji a przeciw Rosji na ogromną skalę. — W zeszłą niedzielę o były się podobne zebrania w przeszło 200 miejscach. Na wszystkich przyjęto rezolucję peszteńską. — W Pięciu kościołach i Nagy-Kaniszy wystąpiono w duchu Simonyiego przeciwko okupacji terytoriów tureckich; w Szatmar oprócz rezolucji peszteńskiej uchwalono bezwzględne chwylenie za broń!

W Odenburgu zebrano podczas mitingu składkę na rannych Turków. W Szegedynie zebrano się przeszło 10,000 ludzi. Oprócz Klapki przemawiali Bakay i Jolczner, przypominając dziełowe okrucieństwa Rosji, a między innymi rok 1849. Między rezolucjami tam powziętymi znajduje się i ta, że zaborom rosyjskim należy wszelkimi siłami położyć koniec. Lud wołał: „Do broń!” Bakay wyzywał krzycząc do spokoju i oświadczył: „Spodziewam się, że każdy jest gotów poświęcić się za ojczyznę!”

W Węgrzech w wielu miejscowościach panował niesłychany zapał po otrzymaniu wiadomości o zwycięstwach Turków nad Rosją. W Czerńel, koło Pesztu, miejscowy proboszcz odpisywał z tego powodu T. Deum, podwodził kazanie, w którym pironował na Rosję jako zagrażającą cywilizacji i katolicyzmowi — a po skończonym kazaniu muzyka cygańska wyprowadzała ludność z kościoła. Podczas kazania nie mogli się Węgrzy powstrzymać, by po silniejszych ustępach nie krzyknąć Eljen!

Z azjatyckiego teatru wojennego.

Brak wszelkich donioślejszych wiadomości z azjatyckiego teatru wojny i to od dość dawnego już czasu, nasuwa mimo woli myśl o ukończeniu już tegorocznej kampanii w Armenii, a zwłaszcza że do dalszych operacji wojennych pozostaje tylko zaledwie miesiąc czasu z powodu tamecznych klimatycznych stosunków. Czy krótki ten aż nazbyt przeciąg czasu pozwoli armii rosyjskiej, która zmuszona została cofnąć się na same granice a nawet w granice swego kraju, zapuścić na nowo zagony w głąb Turcji azjatyckiej, wątpić należy. Samo zdobycie warownego Karsu dłuższego potrzebowałoby czasu i większej koncentracji wojsk, do której mimo ustawicznych wysyłek świeżych pułków na Kaukaz zdaje się być Rosja w tym już roku nie zdolną. Nie zapominajmy przy tym należy, że powstanie kaukaskie nie małe operacjom rosyjskim stawia przeszkody i rozdrabnia siły.

Armia Loris-Melikowa została wzmocniona dywizją piechoty i kilku bateriami artylerii. Otóż wojsko to, przyłączone do Loris-Melikowa, pochodzi z oddziału Ogłobzia, który zdaje się zupełnie już skończył swoją karierę. Jego korpus rozdzielono na kilka części, z których jedną oddano Loris-Melikowi, drugą Tergukasowowi, reszta poszła na wzmocnienie Jen. Alchazowa i kutaiskiej załogi. Widocznie więc Rosyanie zupełnie zanie-

O sławnej belkotie, wiecznym płonącym płomieniem a opiewanej przez Wincentego Pola, o wznoszących się na lesistych wzgórzach dwóch gorylrykach, z których przedczy aż do Odrzykonja przedstawia się widok, i o wielu jeszcze innych szczegółach nie wspominać, zbytecznie już może b.wiem rozszerzyłem się. Wspomnę jeszcze tylko, że męczy się tu pan Woźniakowski ze swoim kończącym teatrem w zamiarze uprzyjemnienia wieczorów tym, którzy zbyt wygórowanych nie mają wymagań. Był tu i śpiewak p. Miłaszewski, lecz odstąpił od zamiaru dania tu koncertu, ma bowiem zał do niedwładznej ojczyzny. Jest tu i fortepian dla chcących się ćwiczyć, jest czytelnia dzienników i książek utrzymywana przez kochanego od całego Iwonicy księgarza Iwonskiego p. Belzę, bywają i odczyty i deklamacje i wycieczki a wszystko za jego głównie przyczynieniem się. Jest nawet i fotograf.

Co jednak obok uroczej okolicy, wzorowej czystości, dobrego piwa, miłego towarzysztwa, wielu znajomych z Krakowa i Warszawy, nie złego bilardu i kilku zachwycających widokiem pań, najmilse na mnie sprawia tu wrażenie, to lud tutejszy. Znam spory kawał Polski, nie zdaje mi się jednak, bym gdzie spotkał się z tak dobrym ludem wiejskim, jak tutaj, a dodam, że, rozmawiając z tutejszymi i okolicznymi włościanami, podziwiać trzeba ich zdrowy rozum, a co dziwniejsze, znajomość stosunków i wypadków politycznych. Lud tutejszy ubrany szlachnie, z wazecia. Mężczyźni w granatowe sukno, porządne buty i kapelusze ozdobione wstęgą aksami i sznurami sznelkowaniem. Kobiety w haftowanej cienkiej bieliznie, w krasnych, często aksamińnych gorsetach. Mówi ten lud czystym polskim językiem, lekko z mazurską zacinając, jest uczynny i bardzo uprzejmy a nade wszystko poczciwy. Najstarsi ludzie nie przypominają sobie wypadku jakiegokolwiek zbrodni, a choćby drobnej kradzieży, choć roznoszące po domach drob i nabiał włościanki zastają zwykle wszędzie wszystko o-tworem.

chali operacji przeciw Batumowi, a Derwisz pasza przystając z tego, okrętami wysłał swoje wojska do gary. Prawdopodobnie na miejsce tych wkrótce będą do Batum świeże siły z Trebizondy, gdzie formują bataliony ochotników. Chociaż w obecnej chwili Batum nie ma żadnych nieprzyjacieli, wojsk, a więc na razie z tej strony nie grozi Turcji niebezpieczeństwo, jednakże Turcy znając taktykę wojenną, polegającą na rzucaniu się na wszystkie strony, zostawiają tak ważnego punktu bez wszelkiej załogi; łąby wielkimi dla Turków nieszczyściem, gdyby ten zny port wpadł w ręce rosyjskie. Zdaje się, że upuścił wszystkich nadgranicznych twierdzi nie miały na bieżącej kampanii takiego wpływu jak upadek Batumu. Derwisz pasza wysyłając swoją armią do Europy, mieć wszelką pewność, że wkrótce ją zastąpi innymi wojskami.

Neue freie Presse otrzymuje z Erzerumu dniem 6 sierpnia telegram następujący:

Po kilkugodzinnej, bezowocnej walce, w której syanie mało okazał ducha i zdawali się być zwycięzcy, zajęli stanowisko tego rodzaju, że prawie ich skłoniło do oparciu się o Kyrykdjara a lewe o Ani. Prawe syjskie skrzydło jest nader słabe, gdy przeciwniemy cye armii tureckiej są tak silne, iż prawie nie podlegają zdobyciu. Kawaleria rosyjska uciertała znacząco ostatnich potyczkach w skutek złego jej prowadzenia. Kawaleria rosyjska manewruje nader niebezpiecznie i szale.

Inna depesza pochodząca z tego samego źródła, nosi, że lewe skrzydło rosyjskie cofnęło się z pod Batumu, aby uniknąć uderzenia Turków, na terytorium rosyjskie i zajęło tam pozycje na wysokich wzgórzach.

Do telegraficznego biura Hirscha donoszą Okum pod dniem 7 sierpnia, że z Stawropola i Tuapce wyszły dwie kolumny, celem połączenia się z generałem Alchazowem. Jedną z kolumn posuwa się w kierunku Tuapce wzdłuż wybrzeża morskiego a drugą z Maikop przez góry ku Abchazyi.

NIEMCY.

* Berlin, 8 sierpnia. Rada związkowa, którowa ferye rozpoczęły się w końcu miesiąca czerwca, nie rozpocznie na nowo prac swych przed drugą połową września, bo prezes urzędu kanclerskiego, minister Hoffman, wyjeżdża za urlopem dopiero w dniach najbliższych a powróci około połowy września. To też obrządby się przygotowanie materiału dla przyszłej kadencji, a przygotowanie to zajmie dość dużo czasu, z wyjątkiem ks. Bismarck i w tym roku tak samo jak w zeszłym aż do późnej jesieni lub zimy zabawi w Wypokojninie.

Minister skarbu a równocześnie wiceprezes pruskiego gabinetu, Camphausen, wraca z urlopu pomiędzy 15m a 20 sierpnia. W tym też czasie rozpoczyna się obradyp ministerstwa państwa nad projektami, które mają być przedłożone najbliższej kadencji sejmowej. Zwołanie sejmku ma nastąpić około połowy miesiąca października.

W dniu dzisiejszym zjeżdża się cesarz Wilhelm z cesarzem austriackim w Ischl. Cesarzowi Wilhelmowi towarzyszą do Ischl tylko główni adjutanci hrabioy Trud-Lehndorf i Lindequist oraz lekarz przyboczny dr. Lander. W tej chwili kiedy to piszemy, roznoszą już telegramy o świecie wiadomość o serdecznym powitaniu dwóch monarchów. Czy zjazd ten wywrze doniosły wpływ na przyszłą politykę i ustrój Europy, o tem dopiero powiedz bliższa pomyśleć nas może przyszłość.

Zajęcia przy ostatnich wyborach do parlamentu miały spowodować wydanie rozporządzenia, wedle którego szkoły w dniu wyborów świętować nie będą, a zwłaszcza że nauczyciele mogą zadość uczynić swemu obywatelskiemu obowiązku, jeżeli lokal szkolny nie będzie użyty na wybory, w takim razie nie będą miały miejsca lekcje odnośnej klasy. Natomiast w dniu wyborów do Izby deputowanych, mają świętować wszystkie szkoły.

Niemiecki ambasador w Paryżu, książę Hohenzollern-Schillingsfürst, który przybył wraz z rodziną do Wiednia, badanu i zabawi tam dni kilka, uda się następnie do ks. Bismarcka do Warzyny, gdzie zjedzie się z ambasadoriem Niemiec przy dworze angielskim, hr. Münsterem. Obadwaj reprezentanci Niemiec za granicą przez kilka pozostaną w Warzynie.

Ks. Bismarck wyjedzie w połowie bieżącego miesiąca do Gastein wraz z córką i obudwoma synami, zabawi tam parę tygodni.

FRANCYA.

* Paryż, 7 sierpnia. Wypadkiem, jakimś obecnie wszyscy zajmują a o którym wszystkie dzienniki dłuższe lub krótsze podają sprawozdania, jest po-

Dojdajmy do tego jeszcze klimat bardzo szczególnie umiarkowany, nawet w upały przyjemny; powietrze czyste, jedrne, balsamiczne; dodajmy wreszcie, że lekarstwo pp. dr. Lutostański z Krakowa i dr. Degbł (podobno ze Lwowa) starają się gorliwie o wszelką moc i wygodę dla chorych, a będziemy mieli wyobrażenie o tym arcy miłym przybytku. Do podniesienia Iwonicy na dzisiejsze stanowisko pod względem urządzenia pierwszorzędne wśród wszystkich zdrojowisk krajowych przyczynił się znacznie zasłużony lekarz p. dr. Lutostański, który ciągle liczne podaje właścicielowi Iwonicy projekta zmierzające do dalszego udoskonalenia tego dobroczynnego zakładu leczniczego.

Oto masz, szanowny redaktorze, wierny opis Iwonicy, — który może się jakiemu kandydatowi do tejżejszej kuracji nawet przydać. Że ja osobiście w tym uroczym ustroniu nudzę się i że radbym jak najprędzej ztąd się wydobyć, to nie winien temu bynajmniej Iwonicy ani flutka na dwóch ślicznych nóżkach belkotka, a otyły świecidełkami obwieszony pan B., który krasując detalicznie opowiada swoje dolegliwości, ani grając tu czasami poeta, gubiący korki od butów, bo ten jest arcy miły w liczniejшем towarzysztwie i zabawny, ani winie temu księgi rachunkowe naczelnego rządcy, i studia nad niemi — które zresztą nie mnie, lecz właściciela Iwonicy obchodzą — bardzo mogłyby być zajmującymi, ani nie winna deklamacje pana O., zwłaszcza że go już nie ma, nie winie temu i orzekł austriacki, którymi z taką predelekcyją przyozdabia hr. Załuski czapki swej kapeli i swej służby, nie winna nawet temu ta służba, której nigdy nie ma, gdy jej potrzebna, ani nawet dokuczliwe muchy nie winne, lecz winne jest tylko, winno moje własne, czysto indywidualne usposobienie, które sprawia, że mi wszędzie poza domem źle, a w domu dobrze.

...nie onegdajszego p. Thiersa i kilku jego przyjaciół na
...amku Stors i miane tam przez nich mowy. Wedle
...prawowładni tych przybył p. Thiers z rodziną swoją i przy-
...ciotami o godz. 9/9 na stacy w Isle-Adam, w blisko-
...i której zamek Stors leży. Na dworcu przyjmowały
...tłumy zebranego ludu okrzykami: „Niech żyje Thiers!
...Niech żyje Rzeczpospolita!“ Powozy, w których siedział
...Thiers i przyjaciele, zwolna tylko po uliczkach miasteczka
...osuwali się mogły; kilka razy musiał się powóz p. Thiersa
...zatrzymać dla odebrania wieńców i bukietów, które mu
...darowano i ktorými go formalnie zasypano, tak że go
...końcu zaledwie widać było przed nim. Po przyby-
...do zamku odbył p. Thiers krótką przechadzkę a na-
...pępnie przedstawił p. Senard wyborcom, którzy się w
...okolicy około pięciuset byli zebrali. P. Thiers miał do-
...ich krótką przemowę, w której podniósł pomiędzy in-
...mi: „Potrzebujecie reprezentanta, któryby pozostał
...niernym liberalnym swym przekonaniem. — Takim
...jest mój przyjaciel — pan Senard. — Patrzcie na
...jego jako na swoje własne. Widziałem go w
...stawodawczym zgromadzeniu z 1848 roku. Z odwa-
...hatorską umiał się znaleźć w najtrudniejszych okoli-
...nościach i umiał natchnąć każdego szacunkiem i sym-
...patją dla swego charakteru. Nigdy zresztą nie oddał
...przypadku od wolności. Różnił się niekiedy co do
...formy rządu, dla Francji stosownym. Sądzę dzisiaj jak
...Senard, że Rzeczpospolita jedynie jest możliwą i zna-
...ziem go tu takim, jakim był zawsze, to jest jako u-
...markowanego republikanina. Jestem stary, wasza jest
...część, którzy wszyscy prawie należą do młodszego
...pokolenia, popierać sprawę, która jest nam wspólna.“
...słowa te przyjęto grzmiącymi oklaskami. Potem prze-
...mawiał p. Senard. Po pochwałach, oddanych „zbawcy
...Francji“ i po gwałtownym zapewnieniu cesarstwa i mo-
...narchii tak dalej mówił: „Rząd występuje jako opiekun
...wszystkich tych wrogów Rzeczypospolitej i konstytucji.
...brodki, których używa, znacie. Pytać się godzi re-
...zyście, czy wszystko, co widzimy, brać na seryo. Do-
...poki to potrwa? Ministerstwo nie powiada tego. Organa
...tego twierdzą, że wybory dnia 14 października odbyć się
...mają. Mam prawo twierdzenia, że do dnia tego rząd
...Francji znajduje się w niemocy. Obie izby zasuspendo-
...wane. Cóż nam pozostaje? Prezydent, który nam po-
...wiada: „Ja, ja pozostam i idę aż do końca!“ Tymcza-
...sowo rozrabiają ministrowie ciasto wyborcze. Ciosy
...nie uderzają głównie w małych owych nieszczęśli-
...wych, którym odbierają chleb powszedni, interpretując
...prawo fałszywie. Nie tylko rozum zdrowy, lecz
...uch uczciwość podnoszą przeciw temu protest. Wszystko
...oburzone na postępowanie rządu. Lecz dzień dla kraju
...upragniony nadejdzie. Czekamy nań cierpliwie; w re-
...kach każdego wyborcy zastąpiono karabin buntu kartką
...wyborczą. Dla tego owa ogólna spokojność, którą gdy-
...by zakłócono, rząd byłby bardzo szczęśliwym. Jest to
...Wspokojenie tego, co musi mieć ostatnie słowo, a ostatnie
...słowo wy, panowie, mieć będziecie.“ Mowa ta p. Se-
...narda zrobiła na obecnych bardzo głębokie wrażenie. Po
...mim przemawiał jeszcze p. Leon Renault, były prezes
...polityki paryskiej, którego śmiała mowa dostatecznym jest
...wiedomem, że pogłoski, iż umiarkowani lewego centrum
...nie chcą się oddać do większości republikańskiej, żadnej
...nie mają podstawy. „Tak — mówił — były prezes polityki
...rządów Mac-Mahona — tak, ostatnie słowo będzie
...własne, a wasz wyrok przed innymi przyjęty być musi.
...Trudności położenia są wielkie; co się mnie tyczy, są-
...Laure, że na legalnej drodze z niego wybrniemy. Rząd
...regulacji się mniej więcej winy pełnych czynów uczu-
...dwóch nie wierzę w zamach stanu. Zapytają się was;
...przynajmniej wam wie prawo do odpowiedzi i do odpo-
...wiedzi z powagą. Cóżby się mogło sprzeciwić woli na-
...rodowej, jeżeli wola ta w tak uroczysty sposób objawio-
...n zostanie?“

P. Thiers wrócił o 4 godzinie znowu do Paryża.
...Ojczajdę tych samych okrzyków pełnych entuzjazmu
...był powodem, co przyjaźd.
...Powyższe przemowy republikańców są niejako odpo-
...wiedzią na mowy miane w Bourges. Proste słowa pana
...Thiersa, spokojne oświadczenie p. Senard a przedewszys-
...tkiem ostre słowa p. Renault głębokie zapewne w kraju
...zrobiły wrażenie. Monitor udaje, że wcale pojąć nie
...może, jak ludzie z rodzaju byłego prefekta polityki lub
...millionerowie jak niejaki p. Chevreux mogą przemawiać
...i głosić za Rzeczpospolitą. „Czyżby milionerowie ci,
...ambasadorzy się, byłiby rzeczywiscie politycznymi współzaw-
...nami ludzi, którzy niczego nie posiadają, i gotowi prosić
...ich głosy? Czyżby rzeczywiscie istniała zgodność zapa-
...trywań, uczuć, zdań pomiędzy tymi, wszystkimi skar-
...kami życia udarowanymi republikanami a tymi, co są
...zadowoleni z tego, że przez okna p. Chevreux przypa-
...trują się jego biesiadom? Czyżby istniała zgodność za-
...patrywań, zdań i uczuć pomiędzy tymi republikanami,
...których całym majątkiem kilka zapalek?... Kiedyż
...pojmą nareszcie ludzie jak p. Leon Renault, że miejsce
...ich na ciele stronnictwa konserwatywnego? Kiedyż pojmą,
...że nie mogą już dłużej być płaszcem dla zama-
...rów owych osób, które podkopują konstytucję i obecne
...społeczeństwo?“
...Odpowiedz na te pytania jest prosta bardzo. Sy-
...stem, który z takich ludzi robi republikanów, admini-
...stracya, która nie może się zgodzić z członkami lewego
...centrum, naczelnik państwa, który prefekta polityki zna-
...gła do tak ostrych protestów, taki rząd musi być zaiste
...potwornym. Dzień 16 maja uczcił różnicę zapatrywań
...w obozie republikańskim; wszyscy liberalni, tak starzy
...jak młodzi, od pp. Thiersa i Senarda, Chevreux i Re-
...nault poczynszy aż do Gambetty i Ludwika Blanca wo-
...łają: „Precz z 16 maja! precz z obecnym rządem!“ —
...Biesza potem się znajduje!“

Ostatnie telegramy.

(Z biura Wolffa.)

Carogród, 8 sierpnia. Lewant Herald do-
...nosi, że wojska tureckie opuściły Suchum-Kaleh i że lu-
...dność kaukaska tej okolicy przeniosła się w granice
...Turcji.

WIADOMOŚCI MIEJSCOWE I POTOCZNE.

POZNAN, 9 sierpnia.

— Wczorajszy numer Orędownika skonfiskowany zo-
...stał z powodu artykułu, dotyczącego zarządu dóbr krotoszyń-
...skich, należących do księcia Turn-Taxis.
— Wedle nowego projektu na ma miejscu dawnego
...wzięcia sądownego i tak zwanego inkwizytoriatu byłby wznie-
...siony nowy gmach dla sądu apelacyjnego, w gmachu zaś jego
...na Górce zamkowej byłby wzniesiona projektowana tu szkoła
...wojskowa.

— Przedstawienie teatralne. W niedzielę w hotelu
...Baskim grono artystów i amatorów daje przedstawienie dra-
...matyczne, które się składać będzie z komedye: Zręczność
...i Przekora, Tajemnica i O chlebie i wodzie oraz
...bieda galopady. Spodziewać się należy, że publiczność na-
...zna, tak długo pozostająca bez teatru, licząc się na to przed-
...stawienie zgromadzi.

— * Z Wągrowca donoszą, iż Towarzystwo przemy-
...słów tamtejszych odbędzie w niedzielę po południu dnia
...12 bm. przechadzkę do królewskiego dębowego lasu w pobliżu
...Hermanowa. (Hänschen.)

— * Minionego tygodnia zachorowała naż. żona rządu
...ey dominium Jankowa pod Pakością i dwie jej dzieci. Pier-
...wsza w krótkim umarła czasie. Wedle zdania przywołanego
...lekarza p. dr. Kühnsta z Pakości powodem choroby i śmierci
...była trucia, dla czego uwiadomili o tem sąd powiatowy w
...Trzemesznie, który zarządził już potrzebne śledztwo. Dzieci
...żyją i są w kuracji. W minionym także tygodniu otruła się
...w Kruszkach pod Łobżenicą cała rodzina, składająca się z mę-
...żem, żoną i 3 dziećmi przez spożycie grzybów trujących. Pomo-
...lekarza za późno przybyła.

— * Na urząd burmistrza miasta Trzemeszna zgłosi-
...się 22 kandydaci. Na wczorajszym posiedzeniu tamtejszej re-
...prezentacyi miejskiej miał się odbyć wybór nowego burmistrza.
...Wybrany został porucznik Spönnager z Czarnkowa 9 głosami
...z 11 gł. sujących.

— * W Wolsztynie odbyła się minionego poniedziałku
...pod przewodnictwem król. powiatowego inspektora szkolnego
...Tecklenburga tegoroczna konferencya nauczycieli katolickich
...i żydowskich powiatu babimostkiego, w której prócz lokal-
...nego inspektora ks. proboszcza Henkego z Wolsztyna wzięło
...udział 50 nauczycieli. Wedle sprawozdania odczytanego przez
...przewodniczącego należało do jego inspekcji 43 szkoły — 40 ka-
...tolickich, 2 żydowskie i 1 bez wyrażonego charakteru konfesji-
...ny — pomiędzy ktorými są znowu 41 publicznych a 2 pry-
...watne, jedna dla chłopców i jedna dla dziewcząt. Przy szko-
...łach tych urzęduje 50 nauczycieli i jedna nauczycielka. Lo-
...kalnych inspektorów jest w obwodzie inspekcyjnym tylko je-
...szcze trzech: są nimi ks. proboszcz Henke, ks. proboszcz Wo-
...ciechowski w Tuchorzy i ks. proboszcz Gustowski w Kopanicy,
...pod ktorých inspekcją stoi 8 szkół z 7 nauczycielami i jedną
...nauczycielką. We wszystkich tych szkołach od Wielkono-
...cy na 79 klas podzielonych znajduje się 5419 dzieci — 2724 chł-
...pców a 2695 dziewcząt, w tem 5164 katolickich, 70 żydowskich
...i 176 protestanckich dzieci; z dziećmi tylko trzecia część czyli
...1743 młoi po niemiecku, reszta czyli 3662 dzieci po polsku.
...Na jednego nauczyciela przypada w przecięciu 104 dzieci.

— * P. Władysław Bardzi kupił wsię Kłony pod Ko-
...strzynem od banku gotajskiego za 195,000 marek.

— * W Klemiecu pod Obrzyckiem spaliło się w nie-
...dziele z rana pomiędzy 2 a 3 godziną całe gospodarstwo.
...Ogień rozszerzył się z taką szybkością i gwałtownością, że ni-
...czego uratować nie zdołano. Ogień był zapewne podłożony —
...jako podejrzana o to aresztowano później wyrobnicę że wsi.

— * W Stobnicy pod Obrzyckiem padają świnie miano-
...wicie większe bez widocznej choroby. Po odbytej dokładnej
...rewizji znaleziono części wewnętrzne takiej świnii zupełnie
...zdrowe i tylko skóra zewnętrzna była czerwona.

— * Kanalem i Brdą przechodzić będzie w tych dniach
...na Bydgoszcz transport 250 ctr. prochu, przeznaczonego dla
...Królewca.

— * Liczba wydanych od dnia 15 maja do 5 b. m.
...kapieli złotych w Łurowiciu wyniosła 6545.

— * Minister oświecenia polecił prezesom rejencyj-
...nym, aby w odpowiednich oświeczeniach zwracali uwagę
...tych, co przy kopaniu znajdują stare monety, przedmioty ar-
...cheologiczne lub inne rzeczy wartości mające, że w każdych
...tych razach a nawet przy pracach fiskalnych należy się zna-
...lazoć polowa archeologicznej wartości, że połowa ta więcej zwyk-
...nie wynosi niż to, cooby dostali za sprzedane przekupniarstwo rze-
...czy, i że więc znalazła przez tajemne sprzedanie tylko szkodę
...ponosi. Rejencye zawsze starać się będą o to, aby znalazły
...nie zostali poszkodowani, jeżeli przedmioty takie władzom od-
...dane zostaną.

— * Od pana Augustyna Kalka odbieramy pismo na-
...stępujące:

Szanowna Redakcyo!

Oddając się w wolnych godzinach poszukiwaniom archeo-
...logicznym i zebrawszy na tem polu niektóre wiadomości, prze-
...syłam szanownej R-dakcyi spis odkrytych cmentarzysk i tamże
...znalezionych lub przesłanych mi przedmiotów. Jestem przekon-
...any, iż wykaż ten przez archeologów mile będzie przyjęty, a
...zarazem posłuży do uzupełnienia wyjsz mającej mapy archeo-
...logicznej.

Powiat kosiński.

Trzebidza: Przy rudowaniu sosien w zeszłym roku,
...natrafiono na skorupy urn, dalsze poszukiwania wykazały, że
...na tem miejscu znajduje się cmentarzysko. Pod jedną sosną
...wydobyto 2 urny wielkich rozmiarów, lecz przez objętość i
...nieświadomość robotników, zostały zniszczone. Poszukiwać sam,
...ostrożnie w rozkopaniu już przez robotników wzgórz, wydo-
...byłem urnę lecz także uszkodzoną, piękny cały garnek i
...podstawę. — Cmentarzysko to ciągnie się wązkim pasem
...wzgórek, każde grobowisko obłożone w koto kamieniami nie-
...lupanem, urny stoją obok siebie na ziemi, 2 stopy głęboko.

Sokołowo: Za wsią nad strumykiem rozstane tu i o-
...wzię skorupy urn, świadczą o istnieniu cmentarzysku, daw-
...niej wykopywano tu popielnice.

Dłużyna: Na wzgórz schylającym się ku głą, w las-
...ku, znalazłem czerpę urn nadzwyczajnej grubości, rozkopawszy
...jeden z wzgórz znalazłem również skorupy, lecz pomimo
...najostrożniejszego poszukiwania, całej urny wydobyć nie było
...można. Cmentarzysko to zdaje się należeć do bardzo starej
...osady.

Siekówko: Nadesłano mi tamże znaleziony dzbaneczek
...i urnę.

Powiat woschowski.

Włoszakowice: Nad jeziorem dominickim znaleziono
...młotek kamienny, nie wyonczony egzemplarz bardzo rzadki.
...Z tejże wsi nadesłano mi wykopaną tamże miseczkę.

Powiat babimostki.

Starkowo: Nadesłano mi tamże znalezione 3 urny,
...jedna z nich w kształcie wazonu z uchem i ozdobami, i 8 sre-
...brnych pieniążków znalezione w tychże urnach monetki wen-
...dyjskie.

Górsko: Wykopano i nadesłano mi bardzo małą
...czarną urnę z uszkiem i ozdobami i 3 nalewki w kształcie
...filizanek.

Zaborowo: Nadesłano mi śpiłkę brązową z główką,
...znalezioną przy poszukiwaniach przedsięwziętych przez p. prof.
...Virchow a z Berlina.

Augustyn Kalk, nauczyciel.

Sokołowo pod Śmigłem, d. 8 sierpnia 1877.

— * Rozkazem gabinetowym z dnia 20 czerwca br. na-
...dano następujący wsiom w obwodzie rejencyjnym bydgoskim
...nazwiska niemieckie: gminie wiejskiej Imielinko w powiecie
...gnieźnieńskim nazwisko Johannessgarten, folwarkowi Popo-
...wo pod leśne Johannessruth, gminie wiejskiej Włostowo kolonia
...w pow. inowrocławskim Lostau, gmin. wiejskiej Powiadacze
...w powiecie mogilnickim Sagendorf, wsi rycerskiej Jaskowka
...w pow. wyrzyskim Buchheim, wsi rycerskiej Mierucin w tym-
...że powiecie Falkenthal, wsi rycerskiej Wawelno w tymże
...powiecie Lindenwald.

— * W Wiedniu zamieszkuje nasi rodacy wyprawili w
...dniu 5 bm. ucztę dla Wł. hr. Platara wracającego tamtędy
...z wód do Szwajcaryi. Na wniosek hr. Platara postanowili za-
...łożyć Towarzystwo pod nazwą: „Polskie stowarzyszenie wzaje-
...nej pomocy.“ Celem jego zjednoczenie rodaków w Wiedniu
...przybywających. Wybrano zaraz komitet dla spisania statutów
...i organizacyi. W skład komitetu tego weszli pp. dr. Ludwik
...Wolski, dr. Duniecki, dr. Maszek, Smolski, Wład. Go-
...łemberski, P. Czerwinski, Dobrowolski i Musiał.

— * Harabania Jadwiga Wimpfen w Wiedniu, po zło-
...żeniu przepisanych egzaminów, w tych dniach przez jenerale-
...go dyrektora poczt i telegrafów mianowany została telegrafistką.

— * Z Carogrodu donoszą do Köln. Ztg., że niejaki
...major Bukowski i inżynier francuzki Debus, wynaleźli no-
...wy rodzaj torped, przeznaczonych wyłącznie do niszczenia mo-
...stów. Torpedy te puszczane na rzekę, uderzwszy się o most
...wybuchają silnym płomieniem. Wynalezek ten już dość dawno
...przedstawiony był sultanowi, ale nie zwrócono nań uwagi, teraz
...dopiero zajęto się nim żywo.

— * Kalendarz. Jutro w piątek dnia 10 sierpnia Wa-
...wryżnica mecz, w kalendarzu słowiańskim Wawryżnica.

Wschód słońca o godzinie 4 minut 34, zachód o godzinie
...7 minut 35.

Dnia 10 września 1109 zupełne zniszczenie Pomorza pod
...Naklęm. — 1125 Bolesław Krzywousty powierza Światopełkowi
...rządy Pomorza. — 1333 Zygmunt brandaburski wkracza do
...Polski. — 1409 Władysław Jagiello tłumaczy zażalenia przeciw
...Krzyżakom. — 1637 Cecylia Renata przybywa do Warszawy.
— 1658 kłęsa pod Tylicem. — 1831 Skrzynecki złożył z do-
...wódstwa.

WIADOMOŚCI LITERACKIE.

— Praktyczny poradnik dla matek podług XII wy-
...dania dr. Chavasse opracował dr. Klemens Koehler. Nakład
...M. Leigebra i Spółki.

Jeśli jest widok zdolny wzruszyć serce choćby kamienne
— to zaprawdę widok chorego dziecięcia.

Głos kwilący w bólu niemowlęcia — to głos rozziera-
...jącej serce matki.

Niestety — gdy w okół siebie spojrzymy, mimowoli na-

suwa nam się spostrzeżenie, że nierównie większa część dzie-
...tek ciągnie chorobom i boleściom ulega.

Przyczyna smutnego tego objawu leży raz w coraz to upa-
...dającej na zdrowiu i siłach ludzkości, w winach i chorobach
...młodości w smutkach, co części za w braku zachowywania hygie-
...nicznych reguł, w nieznajomości elementarnych prawideł wy-
...chowawczych.

Iż to razy nagły jakiś wypadek, czy to choroba wewnę-
...trza, czy symptom zewnętrzny często się objawiający w prze-
...rażeniu wprawy straszkanych rodziców, którzy drżą o zdrowie
...i życie niemowlęcia, a zrozumieć istoty i przyczyny złego
...nie zdołali!

Szczęśliwi, jeśli, w większym mieszkając mieście, rychłą
...lekarską pomoc znaleźć mogą; biada jednakże, jeżeli na odlud-
...nej zamieszkali wiosce, dokąd o mil kilka doktor zjeżdżać
...musi.

Jakąż niepewnością, jakąż katuszą rodzicielskie ich serca
...są szarpane w tych godzinach oczekiwania, kiedy biedne dzie-
...cie wije się w boleściach a doktor upragniony nie zajeżdża?

Czyż nie ma już środka i sposobu, aby uniknąć tych
...pierwszych a najstraszniejszych przestraszów i niepewności?

Jeżeli pewnością jest, że wszelkie samouctwo, wszelkie
...partactwo w sztuce lekarskiej zgubnym być tylko może i że
...doktor światły a wykształcony we wszelkich ważniejszych ra-
...zach koniecznie jest potrzebny, jeżeli niezaprzeczoną jest
...prawdą, że wszelkie książki i dziełka, które się chlubią, iż zu-
...pełnie powagą lekarską zastąpić mogą, niegodniemi są tego na-
...wet, by o nich z naganą wspominać, to przecież z drugiej
...strony pokazała się widoczna potrzeba książek, któreby w ra-
...zie nagłym i niespodziewanym na pierwszą potrzebę jeśli
...nie ostatecznym mogły być lekarzem, to przynajmniej najko-
...municzniejszą, tymczasową pomoc i radę nieść mogły.

Od czasu do czasu ukazywały się dziełka, które mniej lub
...więcej temu zadaniu sprostać stały; żadne jednak z nich
...nie może się równać z dziełem, które wydał znakomity dr.
...Chavasse w ostatnim lat dziesiątku a które, pierwotnie w an-
...gielskim języku wydane, dojechało się w nim 12 wydań. Dzieło
...to stało się przed niedawnym czasem przystępnym i dla pol-
...skich matek przez opracowanie, jakiego doznało ze strony je-
...dnego z naszych zaszczytnie znanych lekarzy. Oto tytuł jego
...i krótkie streszczenie:

Praktyczny poradnik dla matek podług XII wy-
...dania dr. Chavasse opracował dr. Klemens Koehler.

Pod tym tytułem wyszło w księgarni M. Leigebra i Sp.
...dziecko, zasługujące za wszelki miar na uznanie a zarazem na
...jak najobszerniejsze rozszerzanie między czytającą publicz-
...nością. Autor, znany już z wielu prac popularnych, dawał nam
...rękojmia, że dziełko to 153 str. zawierające zasługuje na przy-
...domek, jaki na swym ciele nosi.

Wiecej jeszcze zainteresowała nas przedmowa, z której do-
...wiadujemy się, że w krótkim czasie 10,000 egzempl. rozkupiono.
...Celem autora jest poddać troskliwym matkom, zwłaszcza tym,
...które zdala od lekarza mieszkają, źródło ku szukaniu pomocy,
...zanim lekarz przybędzie, ku szukaniu zaspokojenia, ale i z dru-
...giej strony ku przynagleniu do tem gorliwszego i pospieszniej-
...szego szukania pomocy lekarza. Nie ma ta książeczka zastę-
...pować lekarza, lecz, jak autor pisze, ma dać pożąć, czego umi-
...nać należy, by dzieci od chorób zasiać a wskazać rodzicom,
...jak mają postępować, skoro dziecko zachoruje. Z ostatniego
...wyrażenia przekonujemy się, że autor porówny do głównym
...dziś powagami lekarskimi ma to przekonanie, że pierwszym
...zadaniem lekarza jest starać się o zaspokojenie i chronienie
...ludzkości przed chorobami, a drugim dopiero leczenie w razie
...ich wybuchu.

Lecz przejdźmy do oceny dziełka samego. „Poradnik“
...pisany jest w formie katechizmu; matka stawia pytania a le-
...karz odpowiada, to jest forma bardzo praktyczna, zwłaszcza
...jeśli pytania te w ustępiech się składają, a prztem jest tak
...dokładny wykaz alfabetyczny, jaki w tem dziełku znajdujemy.
...Grzeszą prawie wszystkie poradniki t. m., że autorowie niejako
...mają pretensyja, aby matka uśladzszy przeczytała od deski do
...deski, ależ pytam się, jak ją odnieść korzyść z tego czytania —
...to i owo pamiętać, odczytać książkę, by może w nią już nigdy
...nie zajrzeć. Temu dźwiżyć się nie można, to szczególnie dziwna
...pretensyja kazać komu czytać naukową książkę, o której to
...nauce się nie ma wyobrażenia.

Dziełko p. dr. Koehlera jest w takiej formie, jest tak prze-
...zyste, że tylko w danym razie matka zajrzeć potrzebuje, ustęp
...odpowiedni łatwo odszukać, znajdzie pytanie, którego szuka,
...nie potrzebując zasiać jak do czytania romansu.

Przedmowa autor dziełka aż do 14 roku, ktorą to wiek
...na 3 części rozdziela: wiek niemowlęcia, czas rozwijania się
...dziecka i wiek pachołowy. W pierwszej części znajduje matka
...młoda zwłaszcza, ktorą pierwsze dziecko zakwiliło, wszystko,
...powtarzam, wszystko najdokładniej wskazane, jak sobie postę-
...pować z dzieciną. Tu powiedziano, jak kapać, tu z najminie-
...szymi szczegółami powiedziano, jak dziecko przewijać, jak je
...karmić, jak ubierać, kiedy wyjąć z poduszki, tu podane wszy-
...stko, co się tyczy pierwszego ząbkowania, tu znajdujemy wska-
...zówkę, jak najpraktyczniej w dziecku ruch sprawić, a z dru-
...giej strony najsuśtelniejsze przepisy co do spania. Poznać to
...nie trudno, że autor bardzo szczegółowo bada ustrój niemo-
...włęcy a potem, że sam na własne dzieci patrzył oczyma zna-
...wcy; może ten bowiem tylko tak dokładnie podawać przepisy,
...kto sam to przechodził, sam codziennie na to patrzył. Ustęp o
...chorobach wieku niemowlęcego nie jest zbyt długi, ale pomimo
...to jest tu mowa o znamionach przyrodzonych, o kurczach, kol-
...kach ckawce itd.

Część druga najobszerniejsza, bo też najdłuższy peryod
...życia dziecięcego rozbiierająca, rozpoczyna się znowu kwestyja
...życia i czystości, ubioru i pożywienia. Urządzenie pokoju dzie-
...cięcego zajmuje kilka pytań, przyczem autor bardzo słusznie
...już w tych młodych umysłach i sercach każe zaszczepiać po-
...czucie piękna, polecając w pokoju dziecięcym piękne obrazy
...i wszelkie ozdoby. Zabawy, ruch, znajdują znowu obszernie
...uwzględnienie, a kończy się i ten peryod wyszczególnieniem cho-
...rób. Myśl przewodnią, która autora tu prowadzi, jest ciągle
...pominięcie, aby matki strzegły swego dziecka, aby uchyliły
...wszystko to, co chorobę wywołać może. Wszelkie rodzaje ka-
...szlu, dławicy, krztuszc, błonica, tu pomieszczone, praktyczne
...wskazówki podane, poczem się te choroby poznają, a i przebieg
...chorób podany, by przez to matkę w spokoju zachować, a czyż
...to nie najlepsze balsam na serce matki kochającej zapewnie-
...nie nadziei, że po kilku dniach złych przysjdą znowu chwile do-
...bre i dziecko wyjdzie z niebezpieczeństwa. Tu znajdujemy
...także szczerze wyznanie lekarza, jego zdanie, jak się matka
...w obec niego zachować powinna, tu jej podaje sposoby, jak ma
...obserwować chore dziecko, aby potem lekarzowi zdać mogła
...dobre sprawozdanie. Kończący ustęp tego pytania pod numerem
...217 gorąco polecamy, zdajemy wiele od naszych lekarzy, im
...życie i zdrowie w zaufaniu oddajemy, ale czyż zawsze im się
...odwajamy, czy my też zawsze o ich zdrowie się troszczymy?

Żywo w pamięci każdemu te guzy na czole, ktorými
...sobie wybijali, te rany rozkrym zadane, te grochy w nos wo-
...żone, oparzenie itd., i na te uszkodzenia znajdujemy doraźne
...sposoby pomocy.

Wiek pachołowy już mniej ma swoich odrębnych cech w
...chorobach, to też głównie w tym ustępie traktowane dyetetyka
...i kosmetyka. Jakże miłemu musi być matce mózdz się dowie-
...dzieć, jak spędzić szpeczące brodawki lub trądziki na twarzy.
...Tragicznie nareszcie uwagi znajdujemy w wstępie dotyczącym się
...wyboru zawodu. Wykaz alfabetyczny bardzo akurately, uwień-
...cza na końcu całą pracę.

Język w tem dziełku jest wszędzie bardzo dobry a prze-
...dewszystkiem autorowi zawdzięczać trzeba, że książeczką swą
...młodego dokaza, czego niechybnie pragnął, t. j., że wpro-
...wadzi w codzienną mowę nazwy chorób czysto polskie.

Pocóż nam koklusz, kiedy mamy tak piękny wyraz krztu-
...cie? Pocóż krup, kiedy nasz wyraz dławicy już samą nazwą
...chorobę znanionuje? Pocóż nam skarlactwo, kiedy mamy
...stary wyraz płonica? Pocóż wiecznie o dyfterii mówimy, kiedy
...polski nasz wyraz błonica dobrze i charakterystycznie tę cho-
...robę oznacza?

— Nakładem i drukiem J. B. Langiego w Gnieźnie
...wyszedł: „Książka do nabożeństwa dla wszystkich kato-
...lików szczególniej zaś dla katolików archidiecezyi gnieźnieńskiej
...i poznańskiej z polecenia najprzewielebniejszego arcybiskupa
...Dunina ułożona, na nowo z rozkazu najprzewielebniejszego
...arcybiskupa dr. Leona Przyłuskiego po raz drugi przejrzana.
...Wydanie czwarte. Matego formatu wydanie pierwsze“ i „Po-
...radnik niebieski czyli Zbiór modlitw dla użytku chrześcian
...rzymosk katolickich z różnych książek do nabożeństwa przez
...zwierzchność duchowną szczególniejszej zaleconych ułożony z do-
...datkiem wielu litanii i najużywanych pieśni nabożnych.“

— Tygodnika ilustrowanego wyszedł z druku Nr. 84 i
...zawiera: Zakład wód mineralnych w Drusienikach (z 2 drze-
...worytami). — Kronika zagraniczna. — Z autografów zakładu
...narodowego imienia Ossolińskich we Lwowie (dalszy ciąg). —
...Kronika tygodniowa. — Przy zniwie (drzeworyt). — Jarmark
...w małym miasteczku w Galicyi (drzeworyt). — Przegląd polity-
...czny. — Rotulowice, powieść Teodora Tomasa Jęza (dalszy
...ciąg). — Pan Damazy, komedya w czterech aktach. — O poży-
...tku nauk archeologicznych. — Alfred de Musset (dalszy ciąg). —
...Kozwignanie zadania szachowego — Korespondencya od
...redakcyi. — Rebus. — Janina powieść tłumaczona z angi-
...elskiego (dalszy ciąg).

— Ekonomisty wyszedł z druku Nr. 9 i zawiera: Nowy

projekt opodatkowania spirytusu II napisał J. E. F. Repre-
...zentacya rolnictwa krajowego III, napisał A. Szczepański. —
...Gospodarstwo i przemysł. Stan urodzajów we wschodniej Ga-
...licyi. — Piąty międzynarodowy targ zbożowy we Wiedniu. —
...O produkty zboża w Europie i Stanach zjednoczonych. —
...Ruch handlowy. Przegląd tygodniowy. Zboże, spirytus, jaja,
...masło, szmaty, kości, skóry. — Sprawozdanie lwowskiej Izby
...kupieckiej. — Telegramy zbożowe. — Zamieszanie kursa han-
...dlowego. — Korespondencye: Z Tarnopola, Drohobycza, Krakowa.
...Sprawozdanie banku galic. dla handlu i przemysłu. Targ zbo-
...żowy na Baranie i Kleparzu. Z Bochni, Oświęcimska, Nowego
...Sącza, Czarnowiec i II, Peszlu, Gdańska i Szczecina. — Targ
...na bydło. Wiedeń i II Oświęcim. — Targ na nierogaciznę.
...Wiedeń. — Sprawy kolejowe. Dodatek na azio. — Wykaz ty-
...godniowy kolei północnej ces. Ferdynanda. — Tygodniowy ruch
...finansowy. — Ciągnienia. — Kalendarz finansowy. — Skorowidz
...dywidend. — Wydanie nowych kuponów. — Rozmaitości. —
...W oświuku: O kolejach państwowych.

PRZYBYLI DO POZNANIA

dnia 8 sierpnia.

LUZIŃSKIEGO GRAND HOTEL DE FRANCE. Hr. Syberg
...Plater i pani Gólez z familij z Królestwa Polskiego.
...Trzeński z Popówka. Radoński z Głębokiego.

Ostatnie wiadomości.

(Z biura Wolffa.)

Carogród, 9 sierpnia. W. Porta zawi-
...domiła ambasadora angielskiego Layarda, iż sa-
...ma dokona uzbrojenia Gallipolisu i wzmożenia
...jego załogi i sama będzie broniła tej pozycyi.

London, 9 sierpnia. Lord Beacons-
...field prawdopodobnie przed zakończeniem se-
...syi parlamentu, może dziś, z

